

FRISS HÚS 2022

Az igazi hungarikum

VAJDA JUDIT

A X. FRISS HÚS BUDAPEST RÖVIDFILMFESTIVÁL MAGYAR KISFILMJEI NEMCSAK MEGÜTÖTTÉK, MEG IS UGROTTÁK A VILÁGSZÍNVONALAT.

Mivel idén immár tizedik alkalommal rendezték meg, az elmúlt évtizedben hozzászokhattunk, hogy a Friss Hús minden tavasszal (most először nyáron) a korábbi év (ezúttal a Covid miatt pár év) legjobb magyar rövidfilmjeivel kényezteti a közönséget – ráadásul összefüggéseiben mutatva be a munkákat, hiszen a fesztiválnak nemzetközi, sőt jó ideje műfaji filmes blokkjai is vannak (a queer szekció filmjeiről külön cikkben számolunk majd be).

A 2022. június 2. és 8. között bemutatott mintegy 70 kisfilm szokás szerint rendkívül magas színvonalat képviselt, és annak ellenére, hogy minden bizonynyal szűkösebb anyagi lehetőségekkel rendelkeztek, a magyar alkotások voltak az igen erős mezőny legjobbjai – amin egyébként nincs is mit csodálkozni annak, aki követi a hazai rövidke utóbbi években-évtizedben elért nemzetközi fesztiválsikereit.

Az alábbiakban ezért elsősorban a magyar versenyfilmes alkotásokra koncentrálnak, megemlítve a legjobban sikerült külföldi munkákat, illetve indokolt esetben a versenyen kívül vetített műveket is. A Friss Húson idén is volt Friss Hús @ Midnight, azaz horrorfilmes válogatás, de mivel az itt bemutatott produkciók a legtöbb esetben nem lépték túl a jól ismert klisék ismételtetését, amit szerencsésebb esetben humorral és kreativitással (a francia *You're Dead Helen*), szerencsétlenebb esetekben viszont (az amerikai *Safe and Sound* és a kanadai *They're Here*) teljesen fantáziátlanul tettek, ezzel a szekcióval külön nem foglalkozunk.

GENERÁCIÓS ÉS TÁRSADALMI KÉRDÉSEK

Az idej (magyar és nemzetközi) munkák közül feltűnően sok foglalkozott a Z generáció elvesztésével, értékvesztett-

ségével, illetve az ebből esetlegesen levezető identitás- és útkeresésével, amit a zsűri is díjazott, hiszen a legjobb magyar élszereplős rövidfilm (Ladányi Jancsó Jakob: *Az elveszithető dolgok szeretete*), a legjobb nemzetközi rövidfilm (a litván Saulius Baradinskas *Techno, Mamája*), a legjobb színészi alakítást felvonultató mű (*Egy csapat vagyunk* / Kuru László Ádám) és az egyik különdíjas alkotás (a kanadai *Woodpecker*, Kevin T. Landry filmje) is ezt a témát taglalta.

Az *Egy csapat vagyunk* a már nagyjátékfilmes alkotóként is bemutatkozott Kerékgyártó Yvonne (aki a *Free Entry* forgatókönyvíró-rendezőként, a *FOMO*-t forgatókönyvíróként jegyzi) kisjátékfilmje, aminek olyan természetes és hiteles az intrója, hogy a néző az első percekben – sőt, egészen addig, amíg nem tűnnek fel olyan ismert arcok, mint Székely B. Miklós vagy Nagypál Gábor – azt hiheti, do-

kumentumfilmet lát, amit elsősorban az említett, díjazott színészi játék erősít. A forgatás idején mindössze 14 éves Kuru az Utcaszínházi Alkotóközösség szintén kamasz színészeivel egyszerre jeleníti meg hihetetlenül életszagúan és fennköltten-emelkedetten, hogy az alkotás varázsa és az összetartás, összetartozás ereje bármilyen mély gödörből kiutat jelenthet.

Ezzel pont ellentétes utat képviselnek a *Kakukkfőka*, a belga-francia *Bluestar* és a már említett *Woodpecker* tinédzserei/ fiatal felnőttei, akik vagy nem tudtak még leszakadni a szüleikről (lásd a *Woodpecker* 19 éves Émile-jét, aki egészen elveszett az apja nélkül egy olyan világban, ahova hosszú évek óta nem látott anyja vezeti be – ő viszont nem fogja a kezét), vagy hibás értékrend mentén valószínűleg meg az elszakadást (a *Kakukkfőka* Ádámja drogdílerként tengeti mindennapjait, s kisebbfajta hőstettnek számít a részéről, hogy kiskamasz öcsének kiutat mutat ebből a világból, a *Bluestar* főhőse pedig a rá váró gyász-munka helyett morbid ökörködéssel üti el a szabadidejét).

A generációs kérdéseken kívül a Friss Hús filmjeiben egyéb fontos társadalmi problémák is megjelentek: a *Lili Alone*, a kínai Zou Jing alkotása az országban kétségbeejtő módon elharapódzott béranyaság (illegális) intézményét, pontosabban a „megrendelőknél” és a közvetítőknél kiszolgáltatott, a legszegényebbek közül kikerülő béranyák sorsát mutatja be. Szintén a gyerekvállalás té-

Szelestey Bianka:
Hajszálrepedés
(Kurta Niké)

májával foglalkozik a Berényi Andor által jegyzett VACSORA, amely arra reflektál, hogy 2021 februárjában a kormány megnehezítette az örökbefogadási eljárást az egyedülállók számára.

Talán még ezeknél is erősebbek voltak azok a művek, amelyek a rendszerszintű hibákat kicsiben ragadták meg, például a tévé- és kisfilmes szcénában neves alkotónak számító Szabó Szonja (*Komoly dolgok, Turiszt, A Mentor*) *Vércsék* című 2020-as, online és az RTL Klubon már korábban bemutatott, így az idei Friss Húson versenyen kívül, a sportfilmes szekcióban vetített alkotása. A *Friss Sport* blokk legjobb darabjának tizenéves hősnője egy ifi kézilabdacsapat mikroközösségében tapasztalja meg, milyen is az, amikor egyedül emeli fel a szavát a nőgyűlölet ellen – felidézve ezzel egyéb szégyenletes események mellett például a polgármester által zaklatott tyukodi anyakönyvvezető, Németh-Kiss Palma közelmúltbeli kálváriáját.

EMBERI PILLANATOK

A legjobban azonban azok a filmek sikerültek, amelyek univerzális érzelmeket, szívhez szóló emberi pillanatokot örökített meg. Az idei Cannes-i Nemzetközi Filmfesztivált is megjárt *Hajszálrepedés* egy párkapcsolat végóráiban teszi szinte fájóan tapinthatóvá az olyan pszichológiai folyamatokat, mint a projekció, a bűnbakképzés vagy a háritó mechanizmusok. Szelestey Bianka filmje azonban sokkal több lélektani leltározásnál: átélhetően jeleníti meg azt a tapasztalást, amikor a másik felünk egyik pillanatról a másikra idegenné válik, és a legjobb szándékunk sem elég, hogy megfeleljünk neki. Kurta Niké játékának finomságai pedig testközelbe hozzák azt az élményt, amikor először még megkeseredik a szánkban a falat, de apránként rájövünk, hogy innen is tovább lehet lépni.

A *Köszönöm, hogy maradtál* (rendező: Gyimesi Domonkos) autóstoppos kalandja 20 percben is komplett karakterrajzokat nyújt, és szívszorítóan szépen beszél hűségéről, lehetőségekről, sorszerűségéről és azokról a véletlen találkozásokról, amikor két ember egészen váratlanul kötődni kezd egymáshoz. Papp Máté párbeszéd, de nem szöveg nélküli *Takarása* bravúros audiovizuális és vokális játékkal mutatja be egy visszahúzódozó színházi kellékes lány nagy pillanatát, melynek során a főszereplő a szemünk láttára lényegül át láthatatlan szemlé-

lőből a *Szentivánéji álom* különböző karaktereivé. A figurát alakító Mari Dorottya pedig vélhetően csak azért nem nyerte el mindezzel a legjobb színésznő díját, mert az a magyar filmben

ritkán látható, Londonban élő Magyar Évának járt. Magyar a *Ma még nemben* (szintén Gyimesi Domonkos munkája) egy, a kezdődő demencia jeleit mutató nagymamát formál meg, érzékenyen jelenítve meg a hős minden szégyenét és méltóságát; a film pedig lélekemlően illusztrálja azt a pillanatot, amikor az idős nő kérdések nélkül is megkapja azt az elfogadást és tapintatot, ami minden hasonló betegséggel, sőt bármilyen betegséggel küzdő embernek járna.

Végül a legjobb magyar animációs rövidfilm díját kiérdemlő *Felhők felett* negyedórás játékidejével talán kicsit hosszasan, de frissen, Mike Judge-rajzfilmeket idéző szabálytalan, mégis kifejező karakterekkel, sok (abszurd) humorral, rengeteg frappáns képi játékkal és kiemelkedő szinkronmunkával (a szinkronhangok között magát a rendezőt, Hárshegyi Vivient, Vilmányi Benettet és Kizlinger Lillát is ott találjuk) nyújtja egyszerűen magának a szerelemnek az állapotleírását.

MŰFAJI REMEKLÉSEK

A magyar versenyfilmek között külön csoportot alkottak a műfaji remeklések. A Magyar Játékfilmrendezők Egyesületének díját elnyert *Lesen* negyedórába sűrítve tárt elénk egy szabályos, feszült thrillert, több műfajváltással (az erkölcsi dilemmába keveredő hobbivadászok kamaradramájából izgalmas thriller, majd brutális fekete komédia kerekedik), párhuzamos eseményekkel, számos csavaros fordulattal és tökéletes színészi

Novák Péter
Sámuel:
Egyedül a Paradicsomban
(Hajdu Szabolcs)

játékkal (Krisztik Csaba, Keszég László, Gászó György) megspékelve. Karácsony Péter alkotása jó példája annak is, hogy szánerfilmek esetében a legjobb taktika az alkotók részéről, ha

azzal főznek, amijük van: itt például a vadászok távcsövén keresztül mutatták a közeliben túl nagy kihívást jelentő akciójeleneteket.

Amilyen perfekt volt thrillernek a *Lesen*, olyan tökéletes pszichohorrorként működött Novák Péter Sámuel Hajdu Szabolcs főszereplésével forgatott *Egyedül a Paradicsomban* című munkája, ami egyenesen Polanski *Iszonyatát* idézte azokkal a szubjektív képi és hangig megoldásokkal, amelyek a koponya MR-re váró, egy vidéki kúrián gyanús alakok megbízásából magányosan dolgozó szobafestő torz valóságérzékelését, már-már örületbe hajló paranoiáját jelenítették meg. Eközben a szűk térben, egy-egy autóban kifejlődő párhuzamos sztorikat, egy párkapcsolati drámát és egy kisfilmi gengszterfilmet elénk táró *Majd holnap* (rendező: Kertész Viktor) ütős csattanóival és kiváló vágói munkájával hívta fel magára a figyelmet. Szigorú értelemben véve nem műfaji alkotás, de mindenképpen meg kell még említeni a főleg színészként ismert Olasz Renátó *Ártatlan szemmel* című munkáját, hiszen félórás játékidejével, kész, kidolgozott jellemeivel, hangulatos átkötő jeleneteivel (lásd a bánatos másik országba autózást) nemcsak tehetségesen teremt világot, de úgy tükrözi egymásra két nővér (Waskovics Andrea és Mészöly Anna) drámáját (hiszen egyikük jelene akár a másikuk jövőjét jelentheti), hogy abban már abszolút benne van egy nagyjátékfilm ígérete. •